

Vergaderjaar 1993–1994

23 657

Wijziging van enige wetten in verband met de verplichting tot teruggave van cultuurobjecten die op onrechtmatige wijze buiten het grondgebied van een lid-staat zijn gebracht en in verband met de uitvoer van cultuurobjecten

Nr. 5

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 9 augustus 1994

De leden van de CDA-fractie vragen zich af of de indruk juist is dat de regering zoveel mogelijk roerende zaken onder de bescherming van de wet probeert te krijgen en zo ja, of dat noodzakelijk is.

De indruk van de leden van de CDA-fractie is in die zin juist dat de regering zoveel mogelijk roerende zaken die deel uitmaken van het nationaal cultureel erfgoed onder de bescherming van het voorgestelde artikel 14a wil brengen. Dit is noodzakelijk omdat slechts cultuurobjecten die door een lid-staat zijn aangemerkt als behorend tot het nationale culturele erfgoed, kunnen profiteren van het systeem van teruggave dat de richtlijn introduceert. In Nederland gebeurt dit voor roerende zaken door deze onder de werking van de Wet tot behoud van cultuurbezit, verder aangeduid met WBC, te brengen. Om misverstanden te voorkomen zij hierbij – wellicht ten overvloede – opgemerkt dat het dus niet de bedoeling is om zoveel mogelijk roerende zaken op de lijst van beschermde voorwerpen als bedoeld in artikel 2 van de WBC te plaatsen.

Bedoelde leden vragen zich voorts af of het een aanbeveling verdient ook het begrip collectie in de algemene bepalingen van artikel 1 op te nemen.

Ingevolge de Aanwijzingen voor de regelgeving (Aw 121) wordt een term (begrip) alleen dan in de begripsbepalingen opgenomen, indien de regeling aan die term een van het spraakgebruik afwijkende betekenis toekent.

In de artikelsgewijze toelichting op de artikelen 14a en 14b is uiteengezet dat het begrip *verzameling* een specifieke betekenis heeft, reden waarom dat begrip van een definitie is voorzien. Het begrip *collectie* wordt evenwel niet gebruikt in een van het spraakgebruik afwijkende betekenis, zodat een definitie dus niet nodig is.

Voor het antwoord op de vraag van de leden van de CDA-fractie wie of wat bepaalt wat als «integrerend deel» van een collectie geldt, willen wij verwijzen naar de nota «Kiezen voor kwaliteit» (kamerstukken II, 1990–1991, 21 973, nr. 2) waaraan de fractie zelf reeds in haar vraag refereert.

In beginsel is de inventarisatie van de collectie beslissend. Met het oog op twijfelgevallen is echter van belang dat, zoals in deze nota wordt

gesteld, elke instelling niet alleen over een inventarisatie van de collectie maar ook over een beschrijving van het collectiebeleid dient te beschikken. Met die beschrijving – veelal aangeduid als collectieplan – geeft een instelling inzicht in de opbouw van de collectie en – mogelijk – in de criteria aan de hand waarvan deze opbouw plaatsvond. Dat rechtvaardigt dat, waar nodig, de vraag wat tot de collectie behoort, mede aan de hand van het collectieplan kan worden beantwoord.

In de praktijk zal de vraag of een voorwerp een «integrerend deel» van een collectie uitmaakt in de zin van artikel 14a, uiteindelijk dienen te worden beantwoord door de rechter die op grond van de richtlijn bevoegd is over de teruggave te beslissen. Het ligt voor de hand dat deze een duidelijke maatstaf nodig heeft en daarom vooral aan de inventarisatie waarde zal hechten, zij het dat hij in twijfelgevallen ook aan de collectieplan zal kunnen toetsen.

In dit verband wordt nog opgemerkt dat de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, mede ten behoeve van de museale instellingen, algemene op cultuurpolitieke overwegingen gestoelde uitgangspunten van collectiebeleid zal trachten te formuleren in de Sectornota cultuurbeheer, onderdeel uitmakend van de cultuurnota.

De Rijksdienst beeldende kunst is thans bezig met het opstellen van een lijst van instellingen die voor aanwijzing als bedoeld in artikel 14a, tweede lid, onderdeel b (door de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur) in aanmerking komen. Zodra die lijst gereed is, zullen de daarop voorkomende instellingen worden geïnformeerd over het voornemen om hen aan te wijzen om aldus het verbod van artikel 14a, eerste lid, op hen van toepassing te doen zijn. Uiteraard zullen die instellingen daarna worden geïnformeerd over de formele beslissing tot (al dan niet) aanwijzing.

Ten slotte wordt de ministers gevraagd aan te geven of voor wat betreft de regeling van de goede trouw harmonisatie is gezocht met andere lid-staten van de Europese Unie.

Voor de bewijslastverdeling is nadrukkelijk geen uniforme regeling opgenomen in de richtlijn. Het was de wens van de Raad van Ministers van de Europese Unie de regeling van de goede trouw over te laten aan het – van land tot land verschillende – nationale recht van de afzonderlijke lid-staten. Om bij de implementatie van de richtlijn alsnog te trachten te komen tot harmonisatie met andere lid-staten is om die reden mogelijk noch wenselijk. De keuze van de bewijslastverdeling in de onderhavige wetsvoorstel is dan ook ingegeven door overwegingen van nationaal belang, waarop de bescherming van nationaal cultuurbezit naar haar aard is gegrond.

De Minister van Justitie,
A. Kosto

De Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur a.i.,
J. E. Andriessen